

INHOUDSOPGAVE de smaak van de 19e eeuw

p 6

SMAAKBEPALENDE ONTWIKKELINGEN

Wat industrialisatie, kennis en techniek teweeg brengen

Economische dynamiek trekt Gouda uit het slop

De stoommachine luidt het einde in van de langdurige malaise in Gouda p 6

Weg met de stadsmuur: ruim baan voor vooruitgang

Over het waarom van de sloop van poorten en muren in de 19e eeuw, en over de schamele overblijfselen die resten p 10

Bouwen voor de uitbreidende industrie

Hoe de economische ontwikkeling zorgt voor nieuwe gebouwtypen en nieuwbouw buiten de singels p 22

Liever niet de smaak van 'levend' water

De 19e eeuw mag het grachtenwater dan lekker vinden; gezond is het zeker niet. Stadsdokter Büchner strijdt voor riolering en waterleiding p 38

Boeken voor de massa

De Goudse uitgeverij van Goor speelt een belangrijke rol in de verspreiding van kennis, smaak en 'opvoeding van het volk' p 42

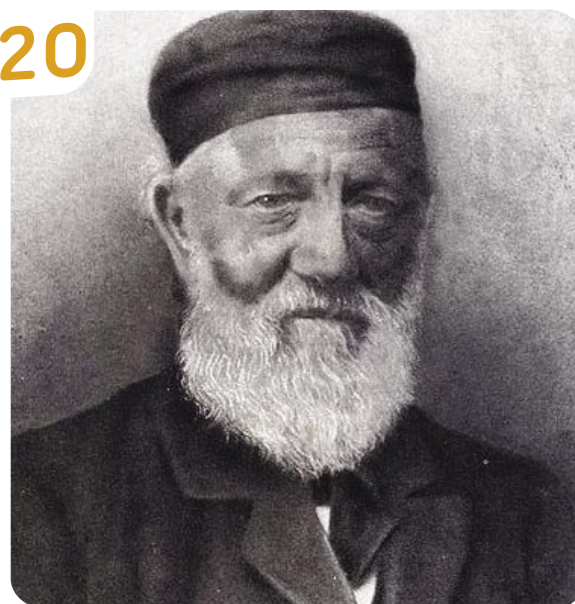
p 38

GOUDSE SMAAKMAKERS

Portretten van markante Gouwenaars uit de 19e eeuw

p 20

Anna Barbara van Meerten Sociaal bewogen en onconventioneel is deze domineesvrouw. Ze ijvert een leven lang voor het 19e eeuwse ideaal van volksverheffing p 12

Jan Bertelman De bevlogen tekenpedagoog ontwikkelt een eigentijdse methode om het tekenen aan te leren p 20

C.P.W. Dessing Deze bouwmeester is een schoolvoorbeeld van de 19e eeuwse professionalisering van de architect. Zijn gebouwen vallen vooral bij katholieke opdrachtgevers in de smaak p 46

D.J. van Vreumingen Over de ontwikkeling van de kunst en de keuzes van deze succesvolle amateurschilder en maatschappelijke duizendpoot p 50

p 15

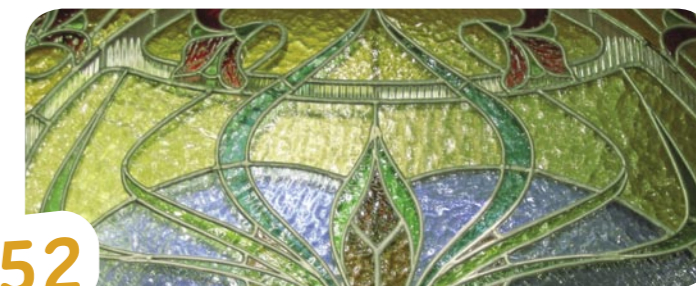
Kerkbouw: meer dan smaak alleen

Katholieken kiezen voor de neogotiek; protestanten voor sobere bouwstijlen. Dat is vooral een kwestie van religieuze identiteit p 44

Bouwen op de drempel van de moderne tijd

Parken, gedenktekens, bankgebouwen, scholen: voor wie goed kijkt, zijn de 19e eeuwse idealen en gedachten overal zichtbaar p 52

p 52

UITGELICHT

10 monumenten uit de 19e eeuw

te bezoeken op Open Monumentendag 11 september 2010

p 27-36

INTERVIEWS

Hedendaagse smaakmakers over de 19e eeuw

Hugo van den Hoek Ostende (Kunstpuntgouda): '19e eeuwse muziek zit vol drama en emotie' p 14

Ranti Tjan (voorheen museumgoudA): 'Van Bergen IJzendoorn is mijn icoon' p 19

John de Heij (theatermaker): 'theater brengt monumenten tot leven' p 37

Arthur Staneke (Kookhuis Jantrus): 'niet meer dan drie keer per week zalm' p 41

Nan van Schendel (Openbare Bibliotheek): 'van moraal naar gevoel' p 49

Kinderpagina

Naar school in de 19e eeuw p 56